Sonradan Görmeler Değil;
"Kültürel Gecikmişler!"

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Sonradan Görme ve Kültürel Gecikme

Bir insanın sonradan görmesi ve buna bağlı olarak bilgi, beceri ve tutumlarında sırıtması abartılı tavırlar göstermesi hoşgörüyle karşılanabilirken; görgüsüzlükleri ise asla toleranslı ve müsahamalı görülemez. Kültürel gecikme "kültürel boşluk" olarak sosyal yapıyı zedelerken; maddi kültür öğelerinde meydana gelen değişim hızına, manevi kültür öğelerinin ayak uyduramaması sonucu beliren "uyumsuzluk ve görgüsüzlüktür."

Çünkü görgüsüzlük, uyumsuzluk ve empatisizliktir. Görgüsüzlüğün uzantıları uyumsuzluk ve empatisizlik ise bireyi önce kendine sonra ailesine, sonra topluma ve devletine yabancılaştırır. Anılan bu hiyerarşik yabancılaşmanın ise en son aşaması ise devletin bireylere yani toplumuna yabancılaşmasıdır.

Kültürel gecikmenin anahtarlarından olan kültür; bir toplumun ve ulusun özü olan maddi ve manevi değerlerdir. Toplumsal yapıyı oluşturan kültürel bileşenler, maddi ve manevi kültürler, toplumsal sınıflar, statü, statüyle bağlaşık roller, gerekli olan sağlık, eğitim, güvenlik ve eğitim sistemlerindeki anlayıştır.

Kültürel gecikme "kültürel boşluk" olarak bir toplumdaki maddi kültür öğelerinde meydana gelen değişim hızına, manevi kültür öğelerinin ayak uyduramaması sonucu oluşan "uyumsuzluk ve görgüsüzlüktür." Kültürel gecikme, toplumsal maddi ve manevi kültürün karşılıklı ilişkisinde, değişme sürecinde ortaya çıkan bir uyumsuzluktur. Maddi kültürdeki değişiklikler belli bir zaman gecikmesiyle manevi kültür tarafından izlenir. Bu süre içindeki boşluklar kültürel gecikmeyi gösterir.

2.Kültürel Gecikmeye Somut Haller

Kültürel gecikme hızla zenginleşen insanların yaşam tarzlarındaki abartılı haller, Küresel ölçekli değişimlerle evrenselleşme yerine; yerel kalmadır.

Kültürel gecikme ekonomik zeminde kısa sürede sınıf atlayarak olağanüstü zenginleşen insanların, geldikleri toplumsal çevrenin kültürel özelliklerini koruma halleridir.

Kültürel gecikmişlerin lüks mekanlarda yedikleri yemeklerini görgüsüzce resmederek anti-sosyal* medyatik ortamlarda marifetmiş (!) gibi toplumun gözüne sokmaları yabancılaşmanın maalesef son aşamasını bu topluma yaşatanlardır.

- Çok zengin olmalarına rağmen zengin kesime kültürel bilgi, beceri ve tutumlar göstermeleri çok beklenir(!). Çünkü; Sonradan görme zenginliklerini ve sahip oldukları bürokratik kamusal yetkelerini "kendi ego tatminleri ve özel yaşamlarında kullanırlar."
- Apartmanların, sitelerin ortak kullanım mekanlarından olan yeşil alanlarını ve havuzlarını kullanmada Anadolu Otantiğin deyimiyle "Ali kıran baş kesen(!) halli TRT'nin ve diğer kanalların dizilerindeki ağır abili ve hanım ağalı tuhaf davranış kalıpları gösterirler.

- Kamusal ve sosyal ölçekli ortak yaşam alanlarında rahatsızlık verecek şekilde görgüsüz tavırlar ve davranış biçimleriyle "babamın silahı var gelir seni burda halleder, ben…olduğumda size bunun hesabını sorarım.." türünden tehditkar dil kullanmaktan çekinmezler.

3.Kültürel Gecikmişler "Kök Değerlerden Uzaktır"

Kültürel gecikmenin özü**,** maddi kültürün gelişmesine karşın; manevi kültürün gelişmesindeki uyumsuzluktur. Kültürel gecikmede hızlı, kontrolsüz, denetimsiz ve somut açıklamasız zenginleşmeler artarken; toplumsal kök değerler zayıflar.

Yeri gelmişken bahsetmek gerekirse;" adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik" birer kök değerdir. Anılan bu değerler ise bireyleri ve toplumu birlikte tutan formasyonludur (Karaağaçlı, 2021-2:108).

Kültürel gecikmişler, sosyal, ekonomik, teknolojik, bürokratik ve kültürel değişimleri bağlamlarına uygun içlerine sindirip yaşayamadıklarından; önce bireylere sonra topluma saygı gösterme davranış kalıpları arasında uyumsuzlukları görgüsüzlük derecesindedir.

Kültürel gecikmeyle, formal ve örgün eğitimin okulöncesi, ilkokul, ortaokul, lise, yükseköğretim ve lisansüstü eğitim düzeylerinin ortak tümel amaçları arasında olan ve olması gereken "toplumun kültürel mirasını gelecek nesillere aktarmak" özelliği zayıflamıştır.
Çünkü; bu konuda idealistik temel felsefi akımlı, daimicilik ve esasicilik eğitim felsefeli eğitim yaklaşım, yöntem, teknik ve ilkeleri "bana felsefe yapma(!)" tuhaf çıkışıyla "yeni" kavramlı moda girişimlerle paraya ve rantiyeye tahvil edilmiştir.

4.Sözün Sonunda; Kültürel Gecikmeye Önlemler

Kültür soğan gibidir. Kesilince her yana kokusu yayılır. Bu bağlamda, kültürel değişimler bilgi ve yaşam bütünlüğü içinde ele alınmalıdır. Kültürel değerler toplumu birlikte tutan işlevli anonim bileşenli olduğundan maddi ve manevi kültürel değerler ve değişkenler erken eğitim-öğretim yani okulöncesi dönemde başlayarak kazandırılmasına özel önem verilmelidir.

Gerek idealistik ve gerekse realistik bakışlı kültürel mirasın yaşanması, geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası geleceğe taşınması için "toplumun kültürel mirasını gelecek nesillere aktarma" özelliği formal ve örgün eğitim süreçlerinde eğitim felsefesi olarak işe koşulmalıdır.

Konvansiyonel medya ve sanal anti-sosyal medya* ortam ve araçlarının nicelde çok nitelde ise bilgi çöplüğü kirliliğindeki uyarıcılarına maruz kalmamak için görsel okur yazarlık becerilerine ve kültürel değerlerin Atatürk İlkeleri ve Cumhuriyetçi Demokrasi temelinde kazandırılmasına özel bir önem verilmelidir.

***Anti-sosyal medya:** "Gezegende her olgu, olay ve değişken zıttıyla bilinir" ilkesiyle birlikte; sosyallik ve sosyalleşmenin aynı iklimli, fizik-mekanlı yüz-yüzelikleri gerektirdiğinden dolayı; bu çalışmada ve yazarın diğer yapıtlarında da bilinçli olarak kamuoyundaki sosyal medya kullanımının yerine; "anti-sosyal medya" olarak kullanılmış ve kullanılmaktadır.

Kaynaklar

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-1**). Eğitimin Sosyolojisi.** İkinci Yazım Birinci Basım. Ankara: Kitapçı Basımevi Yayıncılık Dağıtım Tasarım San Tic. Ltd. Şti. ISBN No:978-605-62357-9-5. Bandrol Seri Aralıkları: THG-PRH 637078-637207.

Ogburn, W. H. (2011). **Social Change with Respect to Culture and Original Nature.** USA: Colombia. Colombia University. William Fielding Ogburn.

Etiksel Gerekçe ve İlke

Burada yer verilen görüşlerde Bilimsel Araştırma yöntem bilim ilkelerine göre; atıf ve alıntı kurallarına uyularak, herhangi bir yapay zeka minneti, intihal ve manipülasyon yapılmadığından, yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi emeğe saygıya ve etiğe uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C.Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğretim Üyesi
e-posta-1: mkara@gazi.edu.tr
e-posta-2: mustafakaraagacli80@gmail.com
Web-1 : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web-2 :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID :https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları
Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji ve güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Konuk yazarlığı-1 :www.bcp.org.tr
Konuk yazarlığı-2 :www.derslerdergisi.comr
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları
Facebook-1 :Kirizma
Facebook-2 :Mustafa Karaağaçlı
X :M_Karaagacli_
İnstagram :mustafakaraagacli1
Youtube kanalı:http://www.akademikada.youtube.com/@